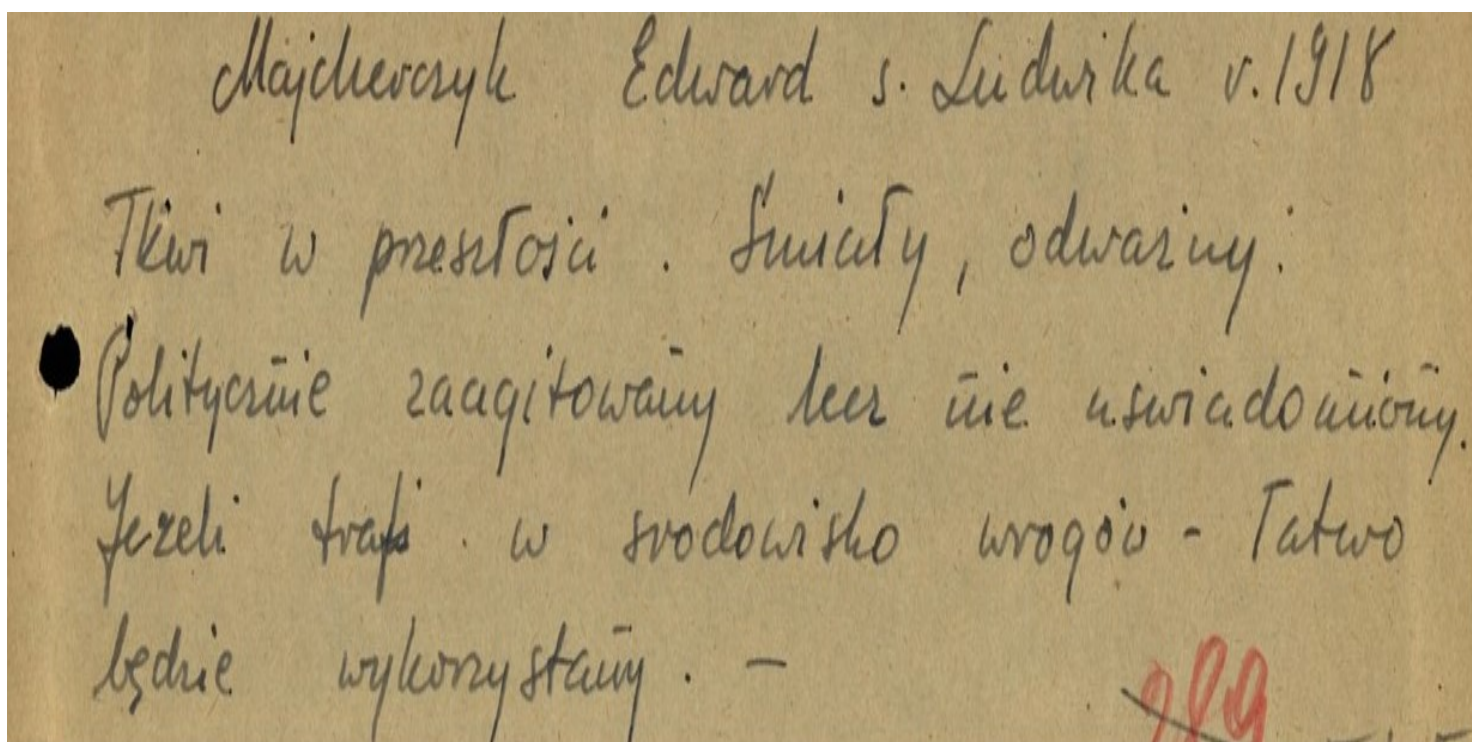

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/okupacja-sowiecka/74171,Marat-z-patrolu-Wani.html>

Z zasobu IPN

ARTYKUŁ

„Marat” z patrolu „Wani”

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: WALDEMAR GRABOWSKI 16.09.2020

Archiwum IPN przechowuje niezwykle interesujące materiały dotyczące żołnierzy Polski Podziemnej aresztowanych w latach 1944-1945 i wywiezionych do Związku Sowieckiego. Wśród nich możemy odnaleźć kilka dokumentów na temat Edwarda Majcherczyka (1918-2006).

Po maturze rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Łączności w Zegrzu, którą ukończył w sierpniu 1939 r. W trakcie szkoły odbył praktyki w 7. kompanii łączności w Częstochowie oraz w 6. batalionie telegraficznym w Jarosławiu. W tym też batalionie służył w trakcie kampanii polskiej 1939 r.

Urodził się we wsi Okradzionów w powiecie będzińskim na kilka miesięcy przed „wybuchem Polski” – 24 czerwca 1918 r. Do 1928 r. mieszkał w Dąbrowie Górniczej, gdzie ukończył dwie klasy szkoły powszechnej. Po przenosinach rodziny do Warszawy kontynuował naukę w szkole powszechnej i w II Państwowym Gimnazjum Męskim im. Tadeusza Czackiego. Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1937 r. w Gimnazjum Zgromadzenia Kupców. Po maturze rozpoczął służbę wojskową w Szkole Podchorążych Łączności w Zegrzu, którą ukończył w sierpniu 1939 r. W trakcie szkoły odbył praktyki w 7. kompanii łączności w Częstochowie oraz w 6. batalionie telegraficznym w Jarosławiu. W tym też batalionie służył w trakcie kampanii polskiej 1939 r. We wrześniu został mianowany podporucznikiem Wojska Polskiego. Po rozbrojeniu jednostki 21 września przez oddziały sowieckie przedostał się do Warszawy. Od marca 1940 r. pracował w elektrowni miejskiej.

**Edward Majcherczyk. Fot. z
zasobu IPN**

W konspiracji i Powstaniu

Działał w konspiracji, m.in. jako dowódca plutonu szkolnego i adiutant konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w batalionie „Wigry”. Niedługo przed wybuchem Powstania Warszawskiego został przeniesiony do pułku „Basztą”, w którym został dowódcą plutonu radio.¹

16 września ppłk Stanisław Kamiński („Daniel”), dowódca „Baszty”, wyznaczył go do patrolu mającego się udać pod dowództwem kpt. Alfreda Paczkowskiego „Wani” przez Wisłę do sztabu armii gen. Zygmunta Berlinga. Celem tej wyprawy było nawiązanie łączności między powstańcą Warszawą a oddziałami stojącymi na prawym brzegu rzeki.

W pierwszych dniach powstania pluton liczył dwadzieścia osób. Zastępcą Majcherczyka „Marata” był pchor. Jerzy Krzysztofowicz („Selim”). Radiotelegrafistami byli m.in. pchor./ppor. Stanisław Stawski („Kazik”) i st. strz. NN („Wieniawa”). Dysponowali trzema radiostacjami typu AP3, pochodzącymi ze zrzutów, oraz siedmioma, zmontowanymi w konspiracji radiostacjami tornistrowych UKF. Początkowo Majcherczyk, który miał utrzymywać kontakt przez radiostację UKF z batalionem „Karpaty”, znalazł się we wsi Zagościniec.² Po przezwycięzeniu trudności organizacyjnych, w drugiej dekadzie sierpnia radiostacja nr 04 nawiązała łączność z radiostacją „Karol”, znajdującą się w centrali w Barnes Lodge³, oraz z bazą we Włoszech. Z kolei 22 sierpnia nawiązano łączność z radiostacją nr 03, znajdującą się w Śródmieściu⁴.

ARKUSZ EWIDENCJI PERSONALNEJ

159

1. Imię i nazwisko: *Majcherczyk Edward, syn Józefa*

2. Data i miejsce urodzenia: *poruszek 1918 czerwiec*

3. Rok: *1947*

4. Miejsce: *wieś Okradzińsko, pow. Białobok*

5. Narodowość: *polska*

6. Stan cywilny: *żonaty*   *ojciec służby państw.*

7. Zajęcie zawodowe: *ojciec ma siostrę, matka w wieku ponad 60 lat, nie pracuje. Majątek w formie nieruchomości: ziemia użytkowa*

8. Data i rodzaj ostatniej służby: *—*

9. Wykazanie: *Walczył w wojnie 1918-19, walczył w wojnie 1939-45. Walczył w wojnie 1944-45. Walczył w wojnie 1945-46. Walczył w wojnie 1946-47. Walczył w wojnie 1947-48. Walczył w wojnie 1948-49. Walczył w wojnie 1949-50. Walczył w wojnie 1950-51. Walczył w wojnie 1951-52. Walczył w wojnie 1952-53. Walczył w wojnie 1953-54. Walczył w wojnie 1954-55. Walczył w wojnie 1955-56. Walczył w wojnie 1956-57. Walczył w wojnie 1957-58. Walczył w wojnie 1958-59. Walczył w wojnie 1959-60. Walczył w wojnie 1960-61. Walczył w wojnie 1961-62. Walczył w wojnie 1962-63. Walczył w wojnie 1963-64. Walczył w wojnie 1964-65. Walczył w wojnie 1965-66. Walczył w wojnie 1966-67. Walczył w wojnie 1967-68. Walczył w wojnie 1968-69. Walczył w wojnie 1969-70. Walczył w wojnie 1970-71. Walczył w wojnie 1971-72. Walczył w wojnie 1972-73. Walczył w wojnie 1973-74. Walczył w wojnie 1974-75. Walczył w wojnie 1975-76. Walczył w wojnie 1976-77. Walczył w wojnie 1977-78. Walczył w wojnie 1978-79. Walczył w wojnie 1979-80. Walczył w wojnie 1980-81. Walczył w wojnie 1981-82. Walczył w wojnie 1982-83. Walczył w wojnie 1983-84. Walczył w wojnie 1984-85. Walczył w wojnie 1985-86. Walczył w wojnie 1986-87. Walczył w wojnie 1987-88. Walczył w wojnie 1988-89. Walczył w wojnie 1989-90. Walczył w wojnie 1990-91. Walczył w wojnie 1991-92. Walczył w wojnie 1992-93. Walczył w wojnie 1993-94. Walczył w wojnie 1994-95. Walczył w wojnie 1995-96. Walczył w wojnie 1996-97. Walczył w wojnie 1997-98. Walczył w wojnie 1998-99. Walczył w wojnie 1999-2000. Walczył w wojnie 2000-2001. Walczył w wojnie 2001-2002. Walczył w wojnie 2002-2003. Walczył w wojnie 2003-2004. Walczył w wojnie 2004-2005. Walczył w wojnie 2005-2006. Walczył w wojnie 2006-2007. Walczył w wojnie 2007-2008. Walczył w wojnie 2008-2009. Walczył w wojnie 2009-2010. Walczył w wojnie 2010-2011. Walczył w wojnie 2011-2012. Walczył w wojnie 2012-2013. Walczył w wojnie 2013-2014. Walczył w wojnie 2014-2015. Walczył w wojnie 2015-2016. Walczył w wojnie 2016-2017. Walczył w wojnie 2017-2018. Walczył w wojnie 2018-2019. Walczył w wojnie 2019-2020. Walczył w wojnie 2020-2021. Walczył w wojnie 2021-2022. Walczył w wojnie 2022-2023. Walczył w wojnie 2023-2024. Walczył w wojnie 2024-2025.*

10. Zastosowanie: *—*

11. Sposób nawiązania: *—*

12. Czy był karany: *—*

13. Czy był karany: *—*

14. Czy był karany: *—*

15. Udział w wojnie: *—*

16. Udział w wojnie: *—*

17. Czy służył w wojsku: *—*

18. Czy był karany: *—*

19. Inne uwagi: *—*

20. Stan cywilny: *—*

21. Stan cywilny: *—*

22. Stan cywilny: *—*

23. Stan cywilny: *—*

24. Stan cywilny: *—*

25. Stan cywilny: *—*

26. Stan cywilny: *—*

27. Stan cywilny: *—*

28. Stan cywilny: *—*

29. Stan cywilny: *—*

30. Stan cywilny: *—*

31. Stan cywilny: *—*

32. Stan cywilny: *—*

33. Stan cywilny: *—*

34. Stan cywilny: *—*

35. Stan cywilny: *—*

36. Stan cywilny: *—*

37. Stan cywilny: *—*

38. Stan cywilny: *—*

39. Stan cywilny: *—*

40. Stan cywilny: *—*

41. Stan cywilny: *—*

42. Stan cywilny: *—*

43. Stan cywilny: *—*

44. Stan cywilny: *—*

45. Stan cywilny: *—*

46. Stan cywilny: *—*

47. Stan cywilny: *—*

48. Stan cywilny: *—*

49. Stan cywilny: *—*

50. Stan cywilny: *—*

51. Stan cywilny: *—*

52. Stan cywilny: *—*

53. Stan cywilny: *—*

54. Stan cywilny: *—*

55. Stan cywilny: *—*

56. Stan cywilny: *—*

57. Stan cywilny: *—*

58. Stan cywilny: *—*

59. Stan cywilny: *—*

60. Stan cywilny: *—*

61. Stan cywilny: *—*

62. Stan cywilny: *—*

63. Stan cywilny: *—*

64. Stan cywilny: *—*

65. Stan cywilny: *—*

66. Stan cywilny: *—*

67. Stan cywilny: *—*

68. Stan cywilny: *—*

69. Stan cywilny: *—*

70. Stan cywilny: *—*

71. Stan cywilny: *—*

72. Stan cywilny: *—*

73. Stan cywilny: *—*

74. Stan cywilny: *—*

75. Stan cywilny: *—*

76. Stan cywilny: *—*

77. Stan cywilny: *—*

78. Stan cywilny: *—*

79. Stan cywilny: *—*

80. Stan cywilny: *—*

81. Stan cywilny: *—*

82. Stan cywilny: *—*

83. Stan cywilny: *—*

84. Stan cywilny: *—*

85. Stan cywilny: *—*

86. Stan cywilny: *—*

87. Stan cywilny: *—*

88. Stan cywilny: *—*

89. Stan cywilny: *—*

90. Stan cywilny: *—*

91. Stan cywilny: *—*

92. Stan cywilny: *—*

93. Stan cywilny: *—*

94. Stan cywilny: *—*

95. Stan cywilny: *—*

96. Stan cywilny: *—*

97. Stan cywilny: *—*

98. Stan cywilny: *—*

99. Stan cywilny: *—*

100. Stan cywilny: *—*

Arkusz ewidencji personalnej o Edwardzie Majcherczyku, sporządzony przez służby komunistyczne w związku z jego przyjazdem w 1947 r. na ziemię Polski pojałtańskiej po zwolnieniu z sowieckiego obozu. Z zasobu IPN

U Berlinga

Dotychczasowa działalność Majcherczyka trwała do 16 września, kiedy to ppłk Stanisław Kamiński („Daniel”), dowódca „Baszty”, wyznaczył go do patrolu mającego się udać pod dowództwem kpt. Alfreda Paczkowskiego „Wani” przez Wisłę do sztabu armii gen. Zygmunta Berlinga. Celem tej wyprawy było nawiązanie łączności między powstańczą Warszawą a oddziałami stojącymi na prawym brzegu rzeki. W skład patrolu weszli ponadto por. Czesław Pieniak, por. Władysław Jagiełło i por. Józef Zawistowski.

Majcherczyk Edward s. Ludwika r. 1918

Teraz w przestojni. Służby, odwołany.

Politycznie zaangażowany, lecz nie uwierzył w Józefa Kłosa. W środowisku wrogim - Takas. Istnie wykorzystany.

6.11.47. 189-545

1-1 Rządowski ujrz

**Opinia służb komunistycznej "RP"
o Edwardzie Majcherczyku po
jego przyjeździe z niewoli w
obozie sowieckim. Z zasobu IPN**

Jak zapisał Majcherczyk w listopadzie 1947 r., pracował w radiostacji aż do 10 października 1944 r. Łączność z powstańczą Warszawą nawiązano 24 września i wymieniono dziewięć telegramów.⁵ Niespełna tydzień później (16 października) Majcherczyk wstąpił do II Armii ludowego Wojska Polskiego, przydzielony do 4. samodzielnego pułku łączności w Kąkolewicach. Po niespełna miesiącu służby, 6 listopada, został aresztowany i osadzony w obozie w Skrobowie, a następnie 21 kwietnia 1945 r. wywieziony do obozu w Związku Sowieckim. Do Polski powrócił 3 listopada 1947 r.

Tekst pochodzi z numeru 7-8/2019 „Biuletynu IPN”

---

¹ AIPN, 2254/2, k. 542, 546.

² L.M. Bartelski, *Pułk AK Baszta*, Warszawa 1990, s. 235.

³ Jak wynika ze sprawozdań batalionu łączności Sztabu Naczelnego Wodza, radiostacje „londyńskie” nadały w sierpniu do stacji Wanda 4 w kraju – 275 telegramów.

⁴ K. Malinowski, *Żołnierze łączności walczącej Warszawy*, Warszawa 1983, s. 219–220.

⁵ Z. S. Siemaszko, *Łączność i polityka 1939–1946. Zbiór opracowań*, Lublin 2011, s. 163–164.

COFNIJ SIĘ